UPEC Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

S'ESBERLEN LES FRONTERES SOCIALS DE LES CIUTATS

Ponència d'Enric Canet
Casal d'infants del Raval

Jornades UPEC

Ells són pocs, nosaltres som moltes

4, 5 i 6 de novembre

Hi ha un greu de fractura molt més gran?

La crisi ha afectat diferentment els barris on som presents els del Casal dels Infants. Som al Raval (Barcelona), Fondo, Santa Rosa (Santa Coloma), Llefià i Sant Roc de Badalona i a la vil·la de Salt. Finalment, a la Mina de Sant Adrià del Besòs i al Besòs de Barcelona. Són barris però no podem dir que siguin significatius de tota la situació dels entorns perifèrics de Catalunya.

Les situacions són molt dramàtiques a barris com Salt, perquè els falta tot el teixit de suport. És la diferència respecte al Raval de Barcelona, per exemple. Al Raval de seguida s'organitzen les xarxes de suport, que acaben fent el que és absurd que tots fem, que és donar solament menjar. No entenc com el Dret a l'Alimentació no és un dret fonamental en aquest país. I es veu que no, que aquesta Constitució no ho contempla.

Potser a la gent no és el que el falta, menjar. Però sovint desplacen els diners dedicats a menjar per poder pagar el lloguer o l'aigua o l'electricitat. Ens trobem amb famílies que es veuen forçades a pagar el llum o l'aigua, perquè no els hi tallin. I ja no diguem el lloguer!

Moltes de les famílies estan per sota d'aquest nivell. Pots trobar-te amb una família que viu amb els 250 € al mes que li dona l'Ajuntament de Barcelona pels fills i que abans de la crisi tenia una entrada de diner submergit d'uns 100 € al mes de petites coses. Ara han de viure sense aquests euros de més... total, segueixen estant per sota del mínim que consideraríem raonable. I ho estaran sempre.

Després ens trobem les altres persones a qui també els ha afectat molt. Unes perquès vivien de l'economia submergida lligada al turisme i l'hostaleria i han quedat molt tocades. I molts que ja treballaven en llocs de cambrers, que han entrat en ERTOs i que sembla que ara comencen a cobrar.

Aquesta gent no és que vulgui viure de les engrunes, com està vivint, sinó que volen treballar. I a la societat tot això se'ls farà molt difícil.

L'estiu va ser un alliberament per a aquesta gent. Ens vam trobar que els infants i joves volien marxar del barri perquè la situació durant el confinament va ser molt dura.

Un dels grans problemes són els desnonaments. S'han posat en marxa una altra vegada. Moltes famílies estan rebent aquestes cartes per ser desnonades. Hi ha llocs on, gràcies a les xarxes socials, aquests desnonaments s'aturen momentàniament. Ajuntaments com el de Barcelona tenen més marge per poder treballar tot això.

Com a anècdota, quan semblava que cobríem totes les necessitats de connexions de xarxa, d'ordinadors o pissarretes, de digitalització, més o menys, resulta que no tenien material escolar. Ni llapis, ni bolígrafs, ni colors, ni res.

Pel que fa a la digitalització, vam poder cobrir algunes de les necessitats gràcies a xarxes gratuïtes de Parlem.com o suport per a pissarretes o ordinadors. Però això arribava a algunes famílies. Moltes d'elles sempre es connectaven en espais de wifi gratuït i amb el confinament no podien sortir de casa. Sempre buscaven passwords accessibles com en aquesta sala. Per això tants joves a la plaça de Catalunya.

La digitalització és la que farà, ara, una frontera brutal entre els uns i els altres.

Una altra qüestió és l'Ingrés Mínim Vital, que semblava la solució però no ho és perquè, de moment, hi ha uns problemes brutals. No ho hem pogut valorar encara. Hi ha entitats que ja presenten números sobre les famílies que no ho poden rebre.

L'altre col·lectiu que s'aguditzarà és el dels nouvinguts. Joves que tenen permís de residència perquè havien vingut com a menors però que ara, per una jurisprudència del Tribunal Suprem, aquesta gent ha de demostrar que té un mínim vital per viure al país i que no pot ser un mínim vital ajudat per entitats socials o subvencions. Que ha de ser un mínim vital que ha de venir de no sabem on. Si no tenen aquest mínim vital, no podran tenir el permís de residència, quan alguns d'aquests joves fa molt temps que estan al país.

Les polítiques públiques són permeables a les entitats socials?

A nivell pràctic, els Serveis Socials davant de la crisi van respondre i han respost molt bé per tapar forats. El problema és que aquests forats existeixen. Les polítiques públiques no tenen en compte un gran volum de gent que no s'atén.

A nivell polític potser alguna cosa, com aquest Ingrés Mínim Vital, tot i que no sabem gaire dels resultats. Però no hi ha hagut una resposta contundent dels òrgans més polítics, sinó anar a tapar forats.

Del que s'ha parlat, tant Roquetes com el Raval són barris altament treballats. Tenim la sort de disposar de xarxes ciutadanes estructurades i sòlides. Però les xarxes no ho salven tot si no hi ha els polítics que ajuden.

O canviem de model de governança... En moments de crisi potser a algú li interessa, com diu Naomi Klein a la *Doctrina del xoc*. Pot haver-hi un fet natural, però a algú li interessa imposar l'economia neoliberal de l'austeritat de les polítiques públiques. Imposar polítiques de separació de rics i pobres. I en aquestes situacions de desigualtat, la salut queda afectada tant per a rics com per a pobres.

Fer un canvi de governança vol dir: comptem amb la població no solament per dir que els polítics diuen que consulten, però no per treballar en una governança conjunta. I als barris desestructurats, o col·labores amb les xarxes pràcticament d'igual a igual en un treball seriós d'acció comunitària transformadora o no ens en sortirem.

L'Ingrés Mínim Vital considera que els pobres són pobres perquè volen. Seguim amb la mentalitat de l'edat moderna, del segle XVI: el pobre és un "pícar" que vol enganyar-nos, no és pobre perquè les situacions l'hi han dut. Si és així, no és una qüestió d'ajuda sinó de drets.